

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การโอนใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์

กรมประมงได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๐๕๐๒.๒/๑๖๕๓ ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความว่า กรมประมงได้รับคำขอโอนใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ของนางสาวฮามิยะ รัตนรัตน์ ผู้จัดการมรดกของนางสาวมัลลิกา หมุดเต เจ้าของเรือประมง วิวัฒน์ชัย เลขทะเบียนเรือ ๒๖๗๔๒๒๕๕๖ ซึ่งเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ เครื่องมือทำการประมง ประเภทวนลาก จำนวน ๒ ปาก ความยาวรวม ๖๐ เมตร ที่ได้เสียชีวิตเมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๙ โดยนางสาวฮามิยะ รัตนรัตน์ ได้ยื่นคำขอโอนและเป็นผู้รับโอนใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ดังกล่าว

ในการนี้ กรมประมงได้พิจารณาในประเด็นว่า เมื่อผู้ได้รับใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์เสียชีวิตแล้ว ใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์นั้นจะตกทอดแก่ทายาทของผู้เสียชีวิตหรือไม่ ซึ่งเมื่อพิจารณาตามมาตรา ๑๕๙๙ และมาตรา ๑๖๐๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กำหนดว่า เมื่อบุคคลใดตายทรัพย์สินทุกชนิดของผู้ตาย ตลอดทั้งสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบต่าง ๆ ของบุคคลนั้นตกทอดแก่ทายาท เว้นแต่ตามกฎหมายหรือว่าโดยสภาพแล้วเป็นการเฉพาะตัวของผู้นั้นโดยแท้ เมื่อพิจารณามาตรา ๓๖ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ กำหนดให้ผู้ซึ่งประสงค์จะทำการประมงพาณิชย์จะต้องได้รับใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์จากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมประมงมอบหมาย โดยผู้ได้รับใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์จะเป็นผู้ที่มีสิทธิทำการประมงในเขตทะเลนอกชายฝั่ง โดยใช้เรือประมง เครื่องมือทำการประมงที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ทำการประมงพื้นที่ในการทำการประมง รวมทั้งปริมาณสัตว์น้ำสูงสุดที่อนุญาตให้ทำการประมงตามที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ ประกอบกับหลักเกณฑ์ในการพิจารณาอนุญาตตามกฎหมายกระทรวงการขออนุญาตและการอนุญาตให้ทำการประมงพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ผู้ขอรับใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์จะต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๙ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ แม้ว่ามาตรา ๔๔ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ จะกำหนดว่าการโอนใบอนุญาตทำการประมงจะโอนได้เฉพาะบุพการี คู่สมรส หรือผู้สืบสันดานก็ตาม ก็เป็นการโอนทางนิติกรรม ในขณะที่ผู้ได้รับใบอนุญาตทำการประมงยังมีชีวิตอยู่เท่านั้น โดยพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ไม่ได้มีบทบัญญัติกำหนดไว้ว่าถ้าผู้ได้รับใบอนุญาตตาย ทายาทหรือผู้จัดการมรดก จะทำการแทนตามใบอนุญาตทำการประมงนั้นต่อไปได้ ดังนั้น จึงถือว่าใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์เป็นสิทธิเฉพาะตัวของผู้เสียชีวิตโดยแท้ จึงไม่ตกทอดแก่ทายาทตามมาตรา ๑๖๐๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาข้อ ๒ (๒) แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๔๒/๒๕๕๘ เรื่อง การแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม เพิ่มเติมครั้งที่ ๒ ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ หลังจากที่พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ มีผลใช้บังคับแล้วในวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ กำหนดห้ามมิให้ผู้มีอำนาจในการอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการประมงอนุญาตให้มีการโอน หรือเปลี่ยนแปลงชื่อผู้รับอนุญาตในอาชญาบัตรหรือใบอนุญาตให้ใช้เครื่องมือทำการประมงในทะเลทุกชนิดและ

ทุกประเภท เว้นแต่การโอนให้บุพการี คู่สมรส ผู้สืบสันดาน หรือตามคำสั่งศาล ได้กำหนดให้มีการโอน อาชญาบัตรหรือใบอนุญาตให้ใช้เครื่องมือทำการประมงในทะเลตามคำสั่งศาลด้วย

กรมประมงจึงประสงค์ขอหารือดังต่อไปนี้

๑. ข้อ ๒ (๒) แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๔๒/๒๕๕๘ เรื่อง การแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม เพิ่มเติมครั้งที่ ๒ ที่กำหนดห้ามมิให้ผู้มีอำนาจในการอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการประมงอนุญาตให้มีการโอน หรือเปลี่ยนแปลงชื่อผู้รับอนุญาตในอาชญาบัตรหรือใบอนุญาตให้ใช้เครื่องมือทำการประมงในทะเลทุกชนิดและทุกประเภท เว้นแต่การโอนให้บุพการี คู่สมรส ผู้สืบสันดาน หรือตามคำสั่งศาล การโอนตามคำสั่งศาลดังกล่าวจะเป็นกรณีการโอนทางนิติกรรมกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตทำการประมงยังมีชีวิตอยู่ แต่มีข้อพิพาทกันในชั้นศาล หรือกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตทำการประมงเสียชีวิต แล้วศาลมีคำสั่งให้ตั้งผู้จัดการมรดก ซึ่งการโอนอาชญาบัตรหรือใบอนุญาตให้ใช้เครื่องมือทำการประมงในทะเลตามคำสั่งศาลดังกล่าวจะมีความหมายแค่ไหน เพียงใด

๒. กรณีที่ศาลได้ตั้งผู้จัดการมรดกเพื่อจัดการมรดกของผู้เสียชีวิตซึ่งเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ ผู้จัดการมรดกจะยื่นคำขอโอนใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ และขอเป็นผู้รับโอนใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ได้หรือไม่ อย่างไร

๓. นอกจากประเด็นการโอนใบอนุญาตทำการประมงดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีกรณีประเด็นเรื่องใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์เพิ่มเติม ดังนี้

๓.๑ กรณีที่ผู้ซึ่งประสงค์จะทำการประมงพาณิชย์ได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายแล้ว ต่อมาผู้ขอรับใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ถึงแก่ความตายก่อนที่จะได้รับใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ ทายาทจะมารับใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์แทนผู้ที่มาขอรับใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ที่ถึงแก่ความตายได้หรือไม่ อย่างไร หรือจะต้องดำเนินการให้ทายาทยื่นคำขอรับใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ใหม่

๓.๒ กรณีที่ผู้ขอรับใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ได้รับใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์แล้ว ซึ่งในใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์จะระบุชื่อเรือประมง เลขทะเบียนเรือ ขนาดของเรือ ความยาว ความกว้าง ความลึกของเรือประมง กับประเภท ชนิด ขนาด และจำนวนของเครื่องมือทำการประมงที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ทำการประมง พื้นที่ในการทำการประมง รวมทั้งปริมาณสัตว์น้ำสูงสุดที่อนุญาตให้ทำการประมงได้และห้วงเวลาที่อนุญาตให้ทำการประมงได้ตามข้อ ๗ แห่งกฎกระทรวงการขออนุญาตและการอนุญาตให้ทำการประมงพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ประกอบกับประกาศกรมประมง เรื่อง แบบคำขอรับใบอนุญาต ใบอนุญาต คำขอโอนใบอนุญาตและคำขอรับใบแทนใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ต่อมาเรือประมงลำดังกล่าวถูกไฟไหม้จนเกิดความเสียหายทั้งหมด ผู้ได้รับใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์จะนำเรือประมงลำใหม่ที่มีขนาดของเรือ ความยาว ความกว้าง ความลึกเช่นเดียวกันมาแทนนั้น ซึ่งกรณีนี้มีใช่เป็นกรณีการแก้ไขคำสั่งทางปกครองที่มีข้อผิดพลาดเล็กน้อย หรือผิดหลงเล็กน้อยตามมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และมีได้อยู่ภายใต้เงื่อนไขการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ขอด้วยกฎหมายตามมาตรา ๕๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนี้ กรมประมงจะสามารถแก้ไขใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ หรือออกใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ให้ใหม่ โดยนำเรือที่มีขนาด ความยาว ความกว้าง ความลึก เช่นเดียวกันมาแทนได้หรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๔) ได้พิจารณาข้อหาหรือของกรมประมงรวมทั้งได้รับฟังข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมประมง) ผู้แทนกระทรวงคมนาคม (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมเจ้าท่า) และผู้แทนศูนย์บัญชาการแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมายแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า กรมประมงได้รับคำขอรับโอนใบอนุญาตทำการประมง โดยเป็นการขอรับโอนใบอนุญาตหลังจากที่ผู้ได้รับใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์เสียชีวิตแล้ว โดยแยกข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ดังนี้

๑. ผู้ได้รับใบอนุญาตตายและศาลได้มีคำสั่งตั้งผู้จัดการมรดกและผู้จัดการมรดกได้มายื่นขอรับโอนใบอนุญาต จึงมีปัญหว่าการที่ศาลมีคำสั่งตั้งผู้จัดการมรดกถือเป็นกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้โอนใบอนุญาตตามข้อ ๒ (๒) แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๔๒/๒๕๕๘ เรื่อง การแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม เพิ่มเติมครั้งที่ ๒ ลงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๘ หรือไม่ สำหรับการโอนใบอนุญาตตามคำสั่งศาลตามที่หาหรือมาไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า มีการร้องขอให้มีการโอนใบอนุญาต รวมทั้งไม่มีกรณีที่มีข้อพิพาทเกี่ยวกับการโอนใบอนุญาตเกิดขึ้นแต่อย่างใด

๒. ในระหว่างพิจารณาคำขอรับโอนใบอนุญาตทำการประมง ผู้ยื่นคำขอรับโอนใบอนุญาตได้เสียชีวิตลง โดยกรมประมงไม่ทราบข้อเท็จจริงจึงได้ออกใบอนุญาตให้ และทายาทซึ่งเป็นบุตรมารับใบอนุญาตแทนโดยไม่ได้แจ้งว่าผู้ยื่นคำขอรับโอนใบอนุญาตเสียชีวิตแล้ว ต่อมาทายาทได้มายื่นคำขอโอนใบอนุญาตเป็นชื่อตนเอง พร้อมนำสำเนาใบมรณบัตรของผู้ยื่นคำขอรับโอนใบอนุญาตและเอกสารหลักฐานต่าง ๆ มาแสดง กรมประมงจึงทราบว่าได้ออกใบอนุญาตทำการประมงให้ในขณะที่ผู้ยื่นคำขอรับโอนใบอนุญาตเสียชีวิตแล้ว จึงมีปัญหว่าการประมงจะต้องเพิกถอนคำสั่งอนุญาตหรือจะสามารถโอนใบอนุญาตให้แก่ทายาทตามที่ร้องขอได้หรือไม่

๓. กรณีที่กรมประมงได้ออกใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ซึ่งในใบอนุญาตได้ระบุหมายเลขทะเบียนเรือ ชื่อเรือ และรหัสประจำเรือไว้ ต่อมาผู้ได้รับใบอนุญาตมาแจ้งว่าเรือประมงที่ระบุไว้ในใบอนุญาตได้รับความเสียหายทั้งลำ และประสงค์จะนำเรือลำใหม่มาใช้ทำการประมงตามที่ได้รับอนุญาตได้หรือไม่ อย่างไร โดยไม่ประสงค์จะหาหรือกรณีที่เครื่องมือทำการประมงสูญหายหรือเสียหายทั้งหมด เนื่องจากกรณีนี้มีความชัดเจนอยู่แล้วว่าสามารถแจ้งขอเปลี่ยนเครื่องมือทำการประมงใหม่ได้

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๔) พิจารณาข้อหาหรือประกอบกับข้อเท็จจริงเพิ่มเติมแล้ว เห็นควรกำหนดประเด็นข้อหาหรือเป็น ๔ ประเด็น โดยมีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง การโอนใบอนุญาตทำการประมงตามคำสั่งศาลหมายความถึงกรณีที่ศาลมีคำสั่งตั้งผู้จัดการมรดกหรือไม่ เห็นว่า การที่ข้อ ๒ (๒)^๑ แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๔๒/๒๕๕๘ เรื่อง การแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม เพิ่มเติมครั้งที่ ๒ กำหนดห้ามมิให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการประมง

^๑ข้อ ๒ เพื่อควบคุมศักยภาพการทำการประมงให้สอดคล้องกับผลผลิตสัตว์น้ำสูงสุดที่สามารถทำการประมงได้อย่างยั่งยืน ให้ดำเนินการดังนี้

๑.ล๑

๑.ล๑

(๒) ห้ามมิให้ผู้มีอำนาจในการอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการประมงอนุญาตให้มีการโอนหรือเปลี่ยนแปลงชื่อผู้รับอนุญาตในอาชญาบัตรหรือใบอนุญาตให้ใช้เครื่องมือทำการประมงในทะเลทุกชนิดและทุกประเภท เว้นแต่การโอนให้บุพการี คู่สมรส ผู้สืบสันดาน หรือตามคำสั่งศาล

๑.ล๑

๑.ล๑

อนุญาตให้มีการโอนหรือเปลี่ยนแปลงชื่อผู้รับอนุญาตในอาชญาบัตรหรือใบอนุญาตให้ใช้เครื่องมือทำการประมงในทะเลทุกชนิดและทุกประเภท เว้นแต่การโอนให้บุพการี คู่สมรส ผู้สืบสันดาน หรือตามคำสั่งศาลนั้น โดยที่การโอนใบอนุญาตเป็นการโอนสิทธิในการทำการประมงตามที่ได้รับอนุญาตไม่ว่าจะโอนให้แก่บุพการี คู่สมรส ผู้สืบสันดาน หรือการโอนให้แก่บุคคลตามที่ศาลได้มีคำสั่งมีลักษณะเป็นนิติกรรมตามมาตรา ๑๔๙^๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงต้องมีการแสดงเจตนาของผู้โอนและผู้รับโอนโดยชัดแจ้ง สำหรับการโอนตามคำสั่งศาลนั้นการที่ศาลจะมีคำสั่งให้โอนใบอนุญาตให้แก่ผู้ใดต้องมีการร้องขอโดยมีการแสดงเจตนาของผู้โอนและผู้รับโอนโดยชัดแจ้ง และศาลจะต้องพิจารณาว่าผู้โอนและผู้รับโอนมีสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมายในการโอนใบอนุญาตหรือไม่ ดังนั้น การที่ศาลมีคำสั่งตั้งผู้จัดการมรดกจึงเป็นเพียงการตั้งบุคคลที่มีหน้าที่จัดการทรัพย์สินของผู้ตายตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๗๑๙^๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เท่านั้น มิได้หมายถึงศาลได้มีคำสั่งให้มีการโอนใบอนุญาตให้แก่ผู้จัดการมรดกแต่อย่างใด ดังนั้น การโอนใบอนุญาตตามคำสั่งศาลจึงมิได้หมายความว่าถึงกรณีที่ศาลมีคำสั่งตั้งผู้จัดการมรดก

ประเด็นที่สอง กรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์เสียชีวิต ผู้จัดการมรดกจะยื่นคำขอโอนใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์และขอเป็นผู้รับโอนใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ได้หรือไม่ อย่างไร เห็นว่า เมื่อศาลมีคำสั่งตั้งผู้จัดการมรดก ผู้จัดการมรดกมีเพียงสิทธิและหน้าที่ในการจัดการมรดกของผู้ตายในการทำการอันจำเป็น เพื่อให้การเป็นไปตามคำสั่งแจ้งชัดหรือโดยปริยายแห่งพินัยกรรม และเพื่อจัดการมรดกโดยทั่วไป หรือเพื่อแบ่งปันทรัพย์มรดกตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๗๑๙^๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่โดยที่การออกใบอนุญาตทำการประมงจะต้องพิจารณาลักษณะต้องห้ามของผู้ขอรับใบอนุญาตทำการประมงตามมาตรา ๓๙^๕ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ กำหนดไว้ รวมทั้งต้องพิจารณาตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงการขออนุญาตและการอนุญาตให้ทำการประมงพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ด้วย ใบอนุญาตทำการประมงจึงเป็นสิทธิเฉพาะตัวของผู้ได้รับใบอนุญาต จึงไม่ใช่มรดกตกทอดแก่ทายาทตามที่

^๒มาตรา ๑๔๙ นิติกรรม หมายความว่า การใด ๆ อันทำลงโดยชอบด้วยกฎหมายและด้วยใจสมัครมุ่งโดยตรงต่อการผูกนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคล เพื่อจะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน หรือระงับซึ่งสิทธิ

^๓มาตรา ๑๗๑๙ ผู้จัดการมรดกมีสิทธิและหน้าที่ที่จะทำการอันจำเป็น เพื่อให้การเป็นไปตามคำสั่งแจ้งชัดหรือโดยปริยายแห่งพินัยกรรม และเพื่อจัดการมรดกโดยทั่วไป หรือเพื่อแบ่งปันทรัพย์มรดก

^๔โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

^๕มาตรา ๓๙ ผู้ขอรับใบอนุญาตตามมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๓๖ ต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๑๔ ยังไม่ถึงห้าปีนับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด

(๒) เป็นผู้อยู่ระหว่างการถูกพักใช้ใบอนุญาตทำการประมง

(๓) เป็นผู้ที่มีอธิบดีมีคำสั่งตามมาตรา ๑๑๓ (๑) หรือ (๕) และยังไม่พ้นสองปีนับแต่วันได้รับคำสั่ง

(๔) เป็นผู้ที่มีอธิบดีมีคำสั่งตามมาตรา ๑๑๓ (๒) และยังไม่พ้นระยะเวลาการสั่งห้าม

(๕) เป็นผู้เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตทำการประมงยังไม่พ้นห้าปีนับแต่วันยื่นคำขอรับใบอนุญาต

(๖) รัฐต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศแจ้งเป็นหนังสือว่าเป็นผู้อยู่ระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตทำการประมง หรือถูกเพิกถอนใบอนุญาตทำการประมงโดยผู้มีอำนาจของรัฐหรือองค์การระหว่างประเทศนั้น

(๗) เป็นผู้เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตทำการประมงมาแล้วสองครั้งภายในห้าปี

มาตรา ๑๕๙^๖ ประกอบกับมาตรา ๑๖๐๐^๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติไว้
ดังนั้น ผู้จัดการมรดกจึงไม่สามารถยื่นคำขอโอนใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์หรือยื่นคำขอรับโอน
ใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ได้

อนึ่ง การที่มาตรา ๔๔^๘ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ หรือตามที่
ข้อ ๒ (๒)^๙ แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๔๒/๒๕๕๘ เรื่อง การแก้ไขปัญหาการทำ
การประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม เพิ่มเติมครั้งที่ ๒ กำหนดข้อยกเว้น
ให้สามารถโอนใบอนุญาตทำการประมงให้แก่บุพการี หรือคู่สมรส ผู้สืบสันดาน หรือการโอนโดยคำสั่ง
ศาลได้ จึงต้องเป็นการโอนใบอนุญาตทำการประมงก่อนที่ผู้ได้รับใบอนุญาตทำการประมงถึงแก่ความตาย
เนื่องจากการโอนใบอนุญาตเป็นนิติกรรมซึ่งต้องมีการแสดงเจตนาของผู้โอนและผู้รับโอนตามที่ได้
ให้ความเห็นไว้แล้วในประเด็นที่หนึ่ง

ประเด็นที่สาม กรณีที่ผู้ได้รับอนุญาตทำการประมงถึงแก่ความตายก่อนที่จะได้รับ
ใบอนุญาตทำการประมง ทายาทจะมายื่นคำขอรับโอนใบอนุญาตทำการประมงได้หรือไม่
และกรมประมงจะต้องเพิกถอนใบอนุญาตที่ออกไปหรือไม่ เห็นว่า โดยที่ใบอนุญาตทำการประมง
เป็นสิทธิเฉพาะตัวตามที่ได้กล่าวไว้แล้วในประเด็นที่สอง ดังนั้น ทายาทจึงไม่สามารถมายื่นคำขอ
รับโอนใบอนุญาตทำการประมงได้ ประกอบกับเมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ยื่นคำขอรับโอนใบอนุญาต
ทำการประมงถึงแก่ความตายก่อนออกใบอนุญาต จึงไม่มีผู้ทรงสิทธิตามที่ยื่นคำขอรับโอนใบอนุญาตไว้
ตั้งแต่แรก คำสั่งออกใบอนุญาตจึงไม่มีผลทางกฎหมายมาตั้งแต่ต้น ตามแนวความเห็นของ
คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองซึ่งได้วินิจฉัยไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๘๙๘/๒๕๕๔^{๑๐}
ดังนั้น เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตทำการประมงถึงแก่ความตาย กรมประมง
ย่อมสามารถแจ้งให้ทายาทหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทราบถึงการไม่มีผลของการออกใบอนุญาตได้

ประเด็นที่สี่ กรณีที่เรือประมงที่ระบุไว้ในใบอนุญาตทำการประมงถูกไฟไหม้
จนเสียหายทั้งหมด และผู้รับใบอนุญาตประสงค์จะนำเรือประมงลำใหม่มาใช้ทำการประมงแทน
กรมประมงจะสามารถแก้ไขใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์หรือออกใบอนุญาตทำการประมง
พาณิชย์ใหม่ได้หรือไม่ อย่างไร เห็นว่า โดยที่มาตรา ๓๖ วรรคสอง^{๑๑} แห่งพระราชกำหนดการประมง

^๖มาตรา ๑๕๙ เมื่อบุคคลใดตาย มรดกของบุคคลนั้นตกทอดแก่ทายาท

ทายาทอาจเสียไปซึ่งสิทธิในมรดกได้แต่โดยบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น

^๗มาตรา ๑๖๐๐ ภายใต้บังคับของบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ กองมรดกของผู้ตายได้แก่
ทรัพย์สินทุกชนิดของผู้ตาย ตลอดทั้งสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบต่าง ๆ เว้นแต่ตามกฎหมายหรือว่าโดยสภาพแล้ว
เป็นการเฉพาะตัวของผู้ตายโดยแท้

^๘มาตรา ๔๔ ใบอนุญาตทำการประมงจะโอนกันมิได้ เว้นแต่เป็นการโอนให้บุพการี คู่สมรส
หรือผู้สืบสันดาน

^๙โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^{๑๐}บันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่อง การแต่งตั้งบุคคลที่เสียชีวิตแล้ว
เป็นอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการ
กฤษฎีกา ด่วนมาก ที่ นร ๐๙๐๕/๑๔๓ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^{๑๑}มาตรา ๓๖ ผู้ใดจะทำการประมงพาณิชย์ต้องได้รับใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์จาก
อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย

การออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้ออกสำหรับเรือประมงแต่ละลำ และในใบอนุญาตต้อง
ระบุจำนวนและประเภทเครื่องมือทำการประมงที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ทำการประมง พื้นที่ในการทำการประมง
ปริมาณสัตว์น้ำสูงสุดที่อนุญาตให้ทำการประมง หรือห้วงเวลาที่กำหนดให้ทำการประมงได้ ให้สอดคล้องกับ
ขีดความสามารถในการทำการประมงและปริมาณผลผลิตสูงสุดของสัตว์น้ำที่สามารถทำการประมงอย่างยั่งยืน
ที่กำหนดไว้ในแผนบริหารจัดการการประมง

พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้กำหนดให้การออกใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ให้ออกสำหรับเรือประมงแต่ละลำ และข้อ ๖^{๑๒} แห่งกฎกระทรวงการขออนุญาตและการอนุญาตให้ทำการประมงพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ กำหนดให้ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในเรือประมงที่จะทำการประมง และกำหนดลักษณะของเรือประมงที่จะมายื่นขอรับใบอนุญาตทำการประมงไว้ ดังนั้น เรือประมงจึงเป็นวัตถุแห่งสิทธิที่สำคัญในการขอรับใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ และเมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่าเรือประมงที่ระบุไว้ในใบอนุญาตทำการประมงได้รับความเสียหายทั้งหมด จึงไม่มีเรือประมงที่เป็นวัตถุแห่งสิทธิในการทำการประมง ใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์โดยใช้เรือประมงตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาตดังกล่าวย่อมระงับสิ้นไป กรมประมงไม่มีอำนาจแก้ไขใบอนุญาตโดยระบุให้ใช้เรือประมงลำใหม่มาแทนเรือประมงที่ได้รับความเสียหายทั้งหมดได้ ในกรณีนี้เจ้าของเรือต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตสำหรับเรือประมงลำใหม่

(นายดิศทัต โหตระกิตย์)
เลขาธิการคณะกรรมการการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

^{๑๒}ข้อ ๖ การพิจารณาอนุญาตให้ทำการประมงพาณิชย์ ให้พิจารณาตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้
(๑) ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องมีสิทธิทำการประมงตามกฎหมายว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย
(๒) ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๙
(๓) ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในเรือประมงที่จะทำการประมง
(๔) เรือประมงต้องไม่อยู่ในบัญชีรายชื่อเรือประมงที่ทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามที่อธิบดีหรือรัฐมนตรีประกาศตามมาตรา ๙๔ วรรคสอง หรือมาตรา ๑๑๖
(๕) เรือประมงต้องเป็นเรือที่มีขนาดตั้งแต่สิบตันกรอสขึ้นไป หรือเป็นเรือที่ใช้เครื่องยนต์มีกำลังแรงม้าถึงขนาดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด
(๖) เรือประมงต้องเป็นเรือที่จดทะเบียนเรือไทยตามกฎหมายว่าด้วยเรือไทย และใบอนุญาตใช้เรือสำหรับทำการประมงตามกฎหมายว่าด้วยการเดินเรือในน่านน้ำไทยต้องมีอายุเหลืออยู่ไม่น้อยกว่าสามสิบวันในวันที่ยื่นคำขอรับใบอนุญาต รวมทั้งต้องมีหมายเลขไอเอ็มโอสำหรับเรือที่มีลักษณะตามที่องค์การทางทะเลระหว่างประเทศ (International Maritime Organization) กำหนด
(๗) เครื่องมือทำการประมงที่จะขออนุญาตใช้ทำการประมงต้องไม่เป็นเครื่องมือทำการประมงที่ห้ามใช้ทำการประมงตามมาตรา ๖๗ มาตรา ๖๘ หรือมาตรา ๖๙
(๘) มีการติดตั้งระบบติดตามเรือประมง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีประกาศกำหนดตามมาตรา ๘๑ (๑)